

Vlucht door het Vuur

Soms vliegt hoop door het vuur.

Jim Beta

Grenspost San Marcos dreigt te vallen.
Luitenant Esteban Ruiz krijgt één nacht
om munitie door vijandelijk gebied te brengen.
Met een oude jeep en het gehavende vliegtuig
La Golondrina trotseert hij kapotte wegen,
zoeklichten en een brandende hemel.
Een spannend verhaal over moed, menselijkheid
en de keuze om door te gaan wanneer
anderen op je wachten.

Vlucht door het Vuur

Hoofdstuk 1 – De opdracht in de nacht

In een ver verleden, in een parallel universum waar de lucht voortdurend leek te trillen van kruitdamp en angst, stond Cuba in brand.

Niemand wist nog precies wanneer de oorlog begonnen was. Sommigen wezen naar een mislukte verkiezing, anderen naar de nacht waarin de eerste kazernes waren bestormd. Voor de meeste mensen maakte het niet meer uit. De oorlog was geen gebeurtenis meer, maar een klimaat geworden. Hij hing in de rook boven de heuvels, zat in het stof van de wegen en leefde in de stilte van huizen waarvan de bewoners waren gevlucht.

Luitenant Esteban Ruiz zat op de rand van zijn veldbed en luisterde naar het gedreun aan de horizon.

Zijn laarzen had hij niet uitgetrokken. Dat deed hij de laatste weken zelden. Slapen lukte toch nauwelijks en iedere keer wanneer hij eindelijk wegzonk, verscheen er wel iemand in de deuropening met een opdracht, een waarschuwing of een lijst namen van mannen die niet waren teruggekeerd.

Boven zijn bed hing een kleine, vergeelde foto. Zijn moeder stond erop voor hun oude huis, met één hand tegen de zon boven haar ogen. Achter haar groeiden bougainvilles tegen de muur en op de achtergrond was een strook helderblauwe lucht zichtbaar. Esteban had de foto al zo vaak bekeken dat hij ieder vouwtje kende.

Als jongen had hij uren bij het hek van het plaatselijke vliegveld gestaan. Zodra er een toestel opsteeg, holde hij mee tot het einde van de landingsbaan, alsof hij door hard genoeg te rennen zelf los van de aarde kon komen.

“Waarom wil je zo graag piloot worden?” had zijn moeder hem ooit gevraagd.

“Omdat de lucht vrij is,” had hij geantwoord.

Toen had zij geglimlacht, maar niet gelachen.

“Vrijheid is nooit alleen een plaats, Esteban. Het is ook wat je doet wanneer iemand anders ze kwijt is.”

Hij had die woorden als kind nauwelijks begrepen. Nu kwamen ze elke nacht terug.

Er klonken snelle voetstappen buiten. Een jonge boodschapper schoof het doek voor de ingang opzij.

“Luitenant Ruiz?”

Esteban stond al recht.

“De commandant wil u onmiddellijk spreken.”

Hij knikte, nam zijn jas en volgde de jongen naar buiten.

De wind droeg de geur van olie, natte aarde en verbrand hout mee. In de verte kleurde de hemel rood.

De commandopost bevond zich in een half ingestorte ruimte boven op de heuvel. Binnen stonden kaarsen in lege flessen. Een grote kaart van het eiland lag over een tafel uitgespreid, vol rode lijnen, zwarte kruisen en haastig geplaatste spelden.

Commandant Valdés stond erover gebogen.

Hij was een brede man van begin vijftig, met grijs aan zijn slapen en een houding die zelfs na weken zonder echte rust recht bleef. Zijn gezicht was hard geworden door jaren van bevelen en verliezen, maar zijn ogen verraadden de vermoeidheid die hij voor zijn manschappen probeerde te verbergen.

“Ruiz,” zei de commandant zonder op te kijken. “Kom dichterbij.”

Esteban ging aan de andere kant van de tafel staan.

Valdés wees naar een smalle strook land aan de oostelijke grens.

“Post San Marcos.”

Esteban kende de plek. Een oude controlepost tussen twee heuvelruggen, vlak bij de enige begaanbare weg naar de vallei. Wie San Marcos bezat, kon troepen en voertuigen naar het binnenland sturen.

“Ze worden sinds gisterenavond aangevallen,” vervolgde Valdés. “Hun radio viel een uur geleden uit. Het laatste bericht was duidelijk: bijna geen munitie meer.”

“Hoeveel mannen?”

“Zevenenveertig. Misschien minder tegen de tijd dat je er bent.”

Valdés schoof een vinger over de kaart.

“De voorraad ligt hier. Je rijdt met een jeep naar veldvliegterrein Esperanza. Tomás heeft daar een toestel klaarstaan. Vanaf Esperanza vlieg je laag over de rivier en lever je de kisten af in San Marcos.”

Esteban bekeek de route. De weg naar het vliegveld liep door vijandelijk gebied, langs verwoeste plantages en door drie bekende patrouillezones. De vlucht zelf voerde tussen heuvels waar mitrailleurs waren opgesteld.

“Escorte?” vroeg hij.

Valdés keek hem aan.

Dat was antwoord genoeg.

Esteban ademde langzaam uit.

“Hoeveel tijd hebben ze nog?”

“Misschien drie uur. Misschien minder.”

“U weet dat dit toestel nauwelijks luchtwaardig is.”

“Ik weet het.”

“En u weet dat de route bewaakt wordt.”

“Ik weet het.”

“Dan weet u ook dat de kans klein is dat ik terugkom.”

Valdés legde beide handen op de tafel. Voor het eerst zag Esteban geen bevelhebber, maar een man die de namen van zevenenveertig soldaten in zijn hoofd droeg.

“Ja,” zei hij. “Dat weet ik.”

De eerlijkheid van het antwoord woog zwaarder dan elke geruststelling.

Esteban keek opnieuw naar de kaart. In gedachten zag hij de grenspost: zandzakken, rook, jongens die hun laatste magazijn telden en wachtten op hulp die misschien nooit zou komen.

“Wanneer vertrek ik?”

“Nu.”

Valdés stak hem een leren map toe met de route, herkenningssignalen en een korte lijst noodinstructies. Daarna bleef hij even zwijgen.

“Ruiz.”

Esteban keek op.

“Je hoeft geen held te zijn. Breng de lading erheen. Meer vraag ik niet.”

Esteban stopte de map onder zijn jas.

“Soms is dat hetzelfde.”

Buiten gierde de wind langs de kapotte muren. Hij bleef een ogenblik onder de donkere hemel staan en keek naar het rode licht aan de horizon.

Toen liep hij naar de jeep.

Hoofdstuk 2 – De weg zonder lichten

De jeep stond achter een lage muur, met vier houten kisten onder een zeil in de laadruimte. De motor sputterde toen Esteban hem startte.

Hij doofde de koplampen en reed de basis uit.

De eerste kilometers volgde hij een modderige weg tussen heuvels. Het valse maanlicht was nauwelijks voldoende om de diepe kuilen en afgebroken takken te zien. De jeep schudde zo hevig dat de leren map tegen zijn borst sloeg en de kisten achterin onheilspellend rammelden.

Hij hield zijn snelheid laag zolang het kon. Niet om het voertuig te sparen, maar om zo weinig mogelijk geluid te maken.

Aan weerszijden stonden palmbomen als zwarte wachters. Daarachter lagen velden die vroeger suikerriet hadden gedragen. Nu waren ze zwartgeblakerd.

Af en toe passeerde hij een verlaten huis. Een deur hing scheef in de opening. Een tafel stond nog gedekt onder een ingestort dak. Bij één woning lag een rode kinderschoen in de modder.

Esteban keek weg, maar het beeld bleef bij hem.

Na een bocht kwam hij langs de resten van een kleine kapel. Het dak was verdwenen, maar boven de ingang hing nog een houten kruis. Onder de overgebleven muur zaten drie burgers dicht tegen elkaar: een oude man, een vrouw en een kind.

Esteban remde.

De vrouw sprong recht en trok het kind achter zich. De oude man hield een stok vast alsof het een geweer was.

“Rustig,” zei Esteban. “Ik ben alleen.”

Hij stapte niet uit. Tijd was kostbaar en iedere stilstand maakte de kans groter dat hij ontdekt werd. Toch pakte hij zijn veldfles en een klein brood uit de tas naast hem. Hij legde ze op de grond.

“Er ligt een basis ten westen van hier,” zei hij. “Volg de droge rivier tot aan de heuvel. Blijf van de hoofdweg.”

De vrouw knikte. Haar gezicht was zo moe dat dankbaarheid er nauwelijks nog plaats op vond.

Esteban reed verder.

Vrijheid is wat je doet wanneer iemand anders ze kwijt is.

De stem van zijn moeder klonk bijna werkelijk naast hem.

Een halfuur later begon de weg opnieuw te stijgen. Boven de bomen zag hij in de verte de zwakke gloed van Esperanza. Nog ongeveer twaalf kilometer.

Toen hoorde hij motoren.

Hij liet onmiddellijk het gaspedaal los.

Het geluid kwam van achteren. Eerst één motor, daarna meerdere. Lage, snelle machines.

Patrouilles.

Esteban trapte het gaspedaal in. De jeep schoot vooruit en begon gevaarlijk te slingeren over de smalle weg.

Achter hem verscheen een lichtbundel tussen de bomen.

Een stem riep iets dat hij niet verstond. Daarna knalde het eerste schot.

Een kogel sloeg in de grond naast het linker wiel. Modder spatte over de deur. Een tweede schot verbrijzelde de zijspiegel.

Esteban boog zich lager over het stuur.

De weg maakte een scherpe bocht. Hij nam hem te snel. De achterwielen gleden weg en de jeep draaide bijna dwars, rakelings langs een diepe greppel.

Esteban stuurde tegen, voelde hoe de banden opnieuw grip kregen en schoot verder.

De patrouille kwam dichterbij. Drie motorfietsen, misschien vier. Hun koplampen sprongen door de nacht als witte messen.

Kogels sloegen door het metalen achter paneel. Eén projectiel bleef met een doffe klap in een kist steken.

Estebans maag trok samen.

De kist ontplofte niet.

Nog niet.

De weg werd smaller en leidde naar een houten brug over een diepe, droge beek. Op de kaart stond dat de brug beschadigd was. In werkelijkheid zag ze eruit alsof één stevige windstoot voldoende zou zijn om haar te breken.

Hij kon niet stoppen.

De jeep denderde het hout op. Planken kraakten onder de banden. Halverwege brak er één. Het linker achterwiel zakte weg en de jeep maakte een wilde sprong.

Esteban hield het stuur recht.

Met een harde klap kwam het voertuig aan de overkant neer. De kisten sloegen tegen elkaar. De motor hoestte, viel bijna stil en kwam daarna opnieuw op toeren.

Achter hem remden de patrouilles voor de brug.

Een lichtflits scheurde door de nacht. Een kogel sloeg in de achterband.

Esteban voelde de jeep naar links trekken, maar Esperanza lag nu vlakbij. Tussen de bomen zag hij brandende tonnen en de lage contouren van hangars.

Hij reed verder op de beschadigde band. Rubber sloeg tegen het spatbord. De jeep stuiterde over de laatste honderden meters en brak door een geïmproviseerde versperring van lege vaten.

Soldaten doken opzij.

“Ruiz!” riep iemand.

Esteban trapte de rem in. De jeep draaide een halve slag en kwam tot stilstand vlak naast een klein, gehavend vliegtuig.

De motor viel uit.

Een oudere man in een met olie besmeurde overall kwam aanrennen. Zijn grijze haar stond alle kanten uit en zijn handen waren zwart van vet.

Tomás sloeg één blik op de kogelgaten, de kapotte band en Estebans bebloede wang.

“Je hebt de rustige route genomen, zie ik.”

Esteban klom uit de jeep.

“De andere weg had kuilen.”

Tomás keek naar de lading.

“Dan hoop ik dat je nog wat geluk hebt overgehouden. Je gaat het nodig hebben.”

Hoofdstuk 3 – De oude vogel

Veldvliegterrein Esperanza was nauwelijks meer dan een kale strook aarde tussen twee rijen palmbomen. De oorspronkelijke landingsbaan was maanden eerder gebombardeerd. Sindsdien hadden de monteurs de grootste kraters gevuld met stenen, planken en samengeperste grond.

Langs de rand brandden tonnen met olie, maar de vlammen waren afgeschermd zodat ze vanuit de heuvels moeilijk zichtbaar waren.

Het vliegtuig dat op Esteban wachtte, was een klein transporttoestel met een opgelapte linkervleugel en een neus vol deuken. Verschillende stukken van de romp hadden een andere kleur, alsof het uit drie of vier overleden machines was samengesteld.

Tomás noemde het toestel La Golondrina, de zwaluw.

De oude monteur kende Esteban sinds diens eerste militaire vliegopleiding. Hij had hem leren luisteren naar motoren: niet alleen naar het volume of ritme, maar naar kleine aarzelingen die verraadden wat metaal niet in woorden kon zeggen.

Volgens Tomás spraken vliegtuigen voortdurend. De meeste piloten begrepen hen alleen pas wanneer het te laat was.

“De brandstofpomp hapert soms,” zei hij. “Niet lang. Een seconde, misschien twee. Als de motor inhoudt, niet meteen trekken. Laat haar zelf herstellen.”

“En als ze niet herstelt?”

“Dan zoek je een heel zacht veld.”

“Er zijn geen zachte velden tussen hier en San Marcos.”

“Dan zou ik ervoor zorgen dat ze herstelt.”

Een jonge mecanicien kwam uit de cockpit gekropen.

“Hoofdmonteur, de radio werkt alleen op korte afstand.”

“De radio is niet nodig,” zei Esteban.

Tomás keek naar hem.

“Iedere piloot zegt dat tot hij iemand nodig heeft.”

Hij gaf Esteban een kleine metalen sleutel.

“Voor het kastje onder het instrumentenpaneel. Als de bedrading begint te roken, schakel je hiermee de tweede stroomkring uit.”

“Als?” vroeg Esteban.

“Wanneer,” zei Tomás.

In de verte klonken opnieuw motoren.

De patrouille had een andere oversteek gevonden.

“Laden!” riep Tomás.

De mannen schoven de laatste kist in de romp en maakten haar vast. Iemand draaide de propeller met de hand. Esteban klom in de cockpit, zette zijn helm op en controleerde de instrumenten.

Schoten klonken aan de rand van het vliegveld. Soldaten namen positie achter zandzakken in.

Tomás legde één hand op de romp. Een ogenblik verdween de spot uit zijn gezicht.

“Breng haar terug.”

“De lading of het vliegtuig?”

“Jezelf, idioot.”

Esteban knikte.

De propeller sloeg één keer rond. Nog een keer. Daarna begon de motor te ratelen. Eerst aarzelend, vervolgens met een schor gebrul dat over het vliegveld rolde.

De eerste vijandelijke kogels sloegen in de grond bij de hangars.

Tomás sprong van de vleugel en gaf het teken.

Esteban duwde de gashendel naar voren.

La Golondrina kwam in beweging.

Het toestel hobbelde over de ongelijke baan. De wielen sprongen over kuilen en losse stenen sloegen tegen de romp. Esteban hield de stuurknuppel stevig vast. De motor hoestte, herstelde en steeg opnieuw in toerental.

Voor hem lag een krater die groter was dan Tomás had beschreven. Hij stuurde naar rechts. Een salvo sloeg links van de cockpit in de grond. Modder spatte tegen het glas.

Het einde van de baan kwam snel dichterbij.

“Vlieg,” fluisterde Esteban. “Kom op, oude vogel.”

Hij trok voorzichtig aan de stuurknuppel.

De neus kwam omhoog. De wielen verlieten de aarde, raakten haar nog één keer en kwamen daarna definitief los.

Heel even zakte het toestel opnieuw. De toppen van de palmbomen schoten recht op hem af.

Esteban trok iets harder.

La Golondrina kreunde, maar klom.

Beneden zag hij Tomás midden op de landingsbaan staan, één arm geheven. Daarna verdwenen het vliegveld en de brandende tonnen achter de bomen.

Esteban vloog laag boven de donkere rivier terwijl zoeklichten over de heuvels gleden. Hoger vliegen was veiliger voor bomen en rotsen, maar zou hem onmiddellijk zichtbaar maken. Daarom bleef hij vlak boven het water.

De brandstofpomp haperde.

De motor hield in.

Estebans hand schoot naar de gashendel, maar hij hoorde Tomás' stem in zijn hoofd.

Niet trekken. Laat haar herstellen.

Een seconde.

Twee.

De propeller vertraagde zichtbaar.

Toen kwam de motor terug met een harde knal.

Esteban ademde opnieuw.

Aan de rechterkant van de rivier verschenen zoeklichten. Eén bundel gleed over het water en bleef daarna op de romp hangen.

Hij was gezien.

Mitrailleurs openden het vuur vanuit de heuvels.

Tracerkogels schoten als brandende speren door de nacht. Esteban drukte de neus omlaag en vloog nog lager, bijna boven het water. De rivier weerspiegelde de vuurstrepen alsof er sterren in brand stonden.

Hij draaide scherp naar links, verdween achter een lage heuvel en klom vervolgens net genoeg om een rij bomen te ontwijken.

Een harde klap trof het toestel.

La Golondrina schudde hevig. Een rood lampje begon te knipperen. De stuurknuppel trok zwaar naar links.

De vleugel.

Esteban klemde zijn tanden op elkaar en corrigeerde. Zijn schouder protesteerde bij iedere beweging. Het toestel reageerde traag, maar het reageerde.

Een tweede klap sloeg achter hem in de romp. Uit het instrumentenpaneel kroop een dun sliertje rook.

“Wanneer,” mompelde hij.

Hij pakte de sleutel die Tomás hem had gegeven, opende het kastje en draaide de tweede stroomkring uit. Het rode lampje doofde. De radio viel eveneens stil.

Voor hem lag alleen nog de duisternis.

San Marcos moest minder dan twintig kilometer verder zijn.

De gedachte aan omkeren kwam plots en helder. Niemand kon hem verwijten dat hij terugkeerde met een beschadigde vleugel en een rokend paneel. Hij had alles geprobeerd. Hij kon landen op Esperanza, misschien zelfs de jeep nemen en de lading later opnieuw vervoeren.

Maar later bestond niet voor de mannen aan de grens.

Hij zag de rode kinderschoen opnieuw voor zich. De vrouw bij de kapel. De foto van zijn moeder. Zevenenveertig mannen die wachtten.

Esteban duwde de gashendel naar voren.

La Golondrina protesteerde.

Samen vlogen ze verder.

Hoofdstuk 4 – San Marcos

De eerste signalen verschenen tussen twee heuvels.

Drie korte lichtflitsen. Eén lange.

Esteban controleerde de kaart op zijn knie. Het was de afgesproken code van San Marcos.

De grenspost lag in een smalle vlakte, omringd door rotsachtige hellingen en dicht bos. Wat ooit een controlepunt met een stenen wachthuis en twee opslagloodsen was geweest, bestond nu uit zandzakken, uitgebrande voertuigen en geïmproviseerde loopgraven.

Rook hing laag boven het terrein.

Esteban maakte een cirkel op afstand. Niet om een nette landing voor te bereiden, maar om te zien of de strook nog bruikbaar was. De noordelijke helft lag vol kraters. Aan de zuidkant brandde een vrachtwagen. Daartussen bleef nauwelijks tweehonderd meter modder en stenen over.

Te weinig.

Opnieuw flitsten de lampen.

Beneden zwaaiden soldaten met hun armen.

Toen opende het bos aan de oostkant het vuur.

Kogels trokken strepen door de lucht. De mannen bij de landingsstrook doken achter zandzakken. Eén van de lampen viel neer.

Esteban had geen tijd voor een tweede poging.

Hij bracht de neus omlaag.

La Golondrina daalde veel te snel. De beschadigde vleugel trok naar links en de motor sloeg onregelmatig. Esteban corrigeerde met beide handen. De landingsstrook vulde de hele voorruit.

“Blijf bij me,” zei hij tegen het toestel.

De wielen raakten de grond, stuiterden opnieuw omhoog en sloegen daarna hard neer. Een band barstte. La Golondrina tolde door de modder en kwam scheef tot stilstand op enkele meters van de zandzakken.

Estebans oren suisd en zijn schouder brandde, maar hij bleef bij bewustzijn.

Toen werd de zijdeur opengerukt.

“Munitie?” schreeuwde een man.

“Munitie,” antwoordde Esteban.

Soldaten klommen in de laadruimte. Hun uniformen waren gescheurd, hun gezichten grauw van vermoeidheid. Sommigen droegen verbanden die al lang vervangen hadden moeten worden. Toch lichtten hun ogen op toen ze de kisten zagen.

“Sergeant Álvarez!” riep iemand. “Ze zijn er!”

Een gespierde man met een bebloed verband rond zijn bovenarm kwam aanlopen. Hij had een donker gezicht, een schorre stem en de houding van iemand die al uren weigerde toe te geven dat hij uitgeput was.

“Hoeveel?” vroeg hij.

“Vier kisten.”

“Genoeg.”

Álvarez draaide zich naar zijn manschappen.

“Twee naar de noordelijke stelling! Eén naar het wachthuis! De laatste naar de mitrailleurpost! Bewegen!”

De mannen tilden de kisten uit het toestel.

Esteban maakte zijn gordel los en klom uit de cockpit. Zijn benen voelden slap, maar hij greep de dichtstbijzijnde kist vast.

Álvarez keek hem aan.

“U blijft bij het toestel, luitenant.”

“Mijn toestel loopt niet weg.”

“U misschien ook niet meer als u geraakt wordt.”

Esteban tilde zijn kant van de kist op.

“Dan moeten we sneller zijn.”

Samen renden ze naar de stellingen.

De modder zoog aan hun laarzen. Kogels sloegen in de grond. Een explosie wierp aarde over de zandzakken. Esteban hoorde mannen roepen, maar kon de woorden niet onderscheiden.

Achter het stenen wachthuis zaten acht soldaten dicht bij elkaar. Eén van hen was nauwelijks ouder dan een jongen. Zijn uniform hing te ruim rond zijn magere lichaam en zijn handen beefden terwijl hij een leeg magazijn uit zijn geweer haalde.

“Nieuwe munitie!” riep Álvarez.

De reactie was onmiddellijk. Kisten werden opengebroken. Magazijnen gingen van hand tot hand. Een soldaat lachte kort en ongelovig toen hij de volle patronen zag.

Esteban hielp tot de eerste lading verdeeld was.

Achter de zandzakken zag hij schaduwen bewegen tussen de bomen. De vijand merkte dat San Marcos opnieuw bevoorraad was en voerde de aanval op.

“U had vijf minuten later moeten komen,” zei Álvarez terwijl hij nieuwe bevelen gaf. “Dan waren we er waarschijnlijk niet meer geweest.”

De noordelijke mitrailleur opende het vuur en vanuit het wachthuis volgde een tweede salvo. De soldaten waren nog altijd uitgeput en bang, maar hoefden niet langer iedere kogel te tellen.

Ze kregen opnieuw mogelijkheden.

De vijandelijke opmars stakte. Onder leiding van Álvarez schoof de verdediging meter voor meter vooruit, tot de aanvallers zich naar de bosrand terugtrokken.

Het was geen definitieve overwinning, maar San Marcos hield stand en de weg naar de vallei bleef gesloten.

Na bijna een halfuur nam het vuur af. Eerst aan één kant, daarna aan beide. De stilte die volgde was geen vrede, alleen een korte pauze tussen twee golven van geweld.

Álvarez liet zijn schouders zakken.

“Ze trekken terug.”

“Voor hoelang?” vroeg Esteban.

“Lang genoeg om versterking te laten komen. Valdés zal mannen sturen zodra onze radio weer werkt.”

Een technicus stak zijn hoofd uit het wachthuis.

“Sergeant! Verbinding met de basis!”

Álvarez sloot even zijn ogen. Toen keek hij naar Esteban.

“U hebt ons gered.”

Esteban keek over de stelling. Een gewonde soldaat werd naar een schuilplaats gedragen. Twee mannen repareerden haastig een zandzakmuur. De jongen met de bevende handen zat tegen een kist en dronk water.

“De munitie heeft jullie gered,” zei hij.

“De munitie is niet zelf komen vliegen.”

De jonge soldaat stond op en kwam aarzelend dichterbij. Van dichtbij zag Esteban hoe jong hij werkelijk was. Zeventien, misschien achttien. Onder het vuil waren nog sproeten zichtbaar.

“Bent u uit de lucht gekomen?” vroeg hij.

Esteban keek naar La Golondrina, die scheef op de landingsstrook stond. Eén wiel was ingezakt en uit de motor steeg rook op.

“Niet helemaal,” zei hij. “Ik moet nog terug.”

De jongen glimlachte zwak.

Dat kleine glimlachje raakte Esteban harder dan het vuur om hem heen.

“Hoe heet je?” vroeg Esteban.

“Daniel, luitenant.”

Aan zijn gezicht zag Esteban dat hij niet ouder dan zeventien was. Hij gaf de jongen zijn veldfles.

“Denkt u dat dit ooit voorbijgaat?” vroeg Daniel.

Esteban keek naar de eerste grijze streep aan de horizon.

“Alles gaat voorbij. De vraag is wat we tot die tijd van onszelf bewaren.”

Bij het vliegtuig probeerden twee monteurs de kapotte band te vervangen en de olieleiding af te dichten. Ze konden niet beloven dat het toestel veilig zou landen, alleen dat het misschien nog kon opstijgen.

Álvarez vroeg Esteban te blijven tot de versterking arriveerde. Esteban weigerde. Valdés moest weten dat San Marcos standhield en bij een volgende aanval zou het toestel als eerste doelwit worden gekozen.

“Maak haar zo goed mogelijk gereed,” zei hij. “Ik vertrek bij het eerste licht.”

Hoofdstuk 5 – De dageraad

Bij het eerste licht werd La Golondrina naar het einde van de landingsstrook geduwd. De monteurs hadden het kapotte wiel vervangen door een smaller exemplaar en de lekkende olieleiding met doek, draad en hars afgedicht.

Sergeant Álvarez gaf Esteban een kort rapport voor Valdés: San Marcos behouden, versterking dringend nodig, zevenendertig inzetbare mannen.

Esteban dacht aan de zevenenveertig die er bij het begin van de aanval waren geweest en stopte het papier naast de brief van zijn moeder.

“Wat u vannacht deed...” begon Álvarez.

“Zorg dat Daniel thuis komt,” zei Esteban.

De motor sloeg na vier pogingen aan. Het geïmproviseerde wiel trok naar rechts en de beschadigde vleugel naar links, maar Esteban hield het toestel op koers.

Op het einde van de strook kwam de neus omhoog. Daniel rende enkele passen mee en stak beide armen in de lucht terwijl La Golondrina westwaarts verdween.

De terugweg was stiller. Misschien had de vijand zich werkelijk teruggetrokken, misschien was de dageraad te helder voor zoeklichten en te jong voor een nieuwe aanval. Toch bleef Esteban laag vliegen.

De motor sloeg om de paar minuten over. De oliedruk zakte langzaam. Uit de linkervleugel liep een dun spoor rook.

Iedere kilometer voelde geleend.

Aan de horizon verscheen eerst een grijze lijn, daarna oranje en rood. De wolken kleurden alsof de hemel zelf de littekens van de aarde droeg.

Onder hem lagen rivieren, verwoeste wegen en dorpen waar de eerste mensen voorzichtig naar buiten kwamen.

Esteban dacht aan de vrouw bij de kapel. Hij hoopte dat zij de droge rivier had gevolgd.

Hij dacht aan Daniel, die over zijn leeftijd had gelogen omdat hij bang was teruggestuurd te worden of omdat hij geloofde dat moed niets met ouderdom te maken had.

Hij dacht aan Valdés, alleen bij zijn kaart.

En hij dacht aan Tomás.

Halverwege de terugvlucht hield de motor opnieuw in. De oliedruk was bijna verdwenen en La Golondrina verloor snel hoogte boven een verlaten plantage.

Esteban dacht aan Tomás' lessen en luisterde door het geratel heen. Een regelmatige tik verraadde dat de brandstofpomp onvoldoende druk kreeg. Hij schakelde over op de reserveleiding en pompte met de hand.

De propeller draaide bijna stil, kuchte en kwam toen met een harde knal weer op gang. Het toestel scheerde zo laag over de planten dat de bladeren onder de romp bewogen, maar het klom opnieuw enkele meters.

“Dat was je laatste waarschuwing,” zei Esteban.

De motor antwoordde met een schorre brom.

Een kwartier later zag hij de heuvel van het fort.

Op de landingsbaan van de basis verschenen kleine figuren. Mannen wezen naar hem en begonnen te rennen. Een signaalvlag ging omhoog.

Esteban bracht het toestel in lijn met de baan.

De oliedrukmeter zakte naar nul.

De motor begon te roken.

Hij had geen mogelijkheid meer om rond te cirkelen.

De landingsbaan kwam dichterbij. Tomás stond aan de rand, herkenbaar aan zijn grijze haar en donkere overall. Naast hem stond Valdés.

Esteban trok de neus iets omhoog.

Het geïmproviseerde wiel raakte de grond en brak onmiddellijk af. De rechterkant van het toestel zakte weg. La Golondrina sprong opnieuw op, draaide en kwam met een dreun neer op de buik.

Metaal schraapte over aarde. De propeller brak. De romp schoof tientallen meters door en kwam uiteindelijk tot stilstand in een wolk van stof.

Even was alles stil.

Toen stormden mannen naar het toestel.

Tomás bereikte als eerste de cockpit. Hij klom op de vleugel en rukte het luik open.

“Ben je heel?”

Esteban maakte zijn gordel los.

“Grotendeels.”

Tomás keek naar de gebroken propeller, de scheve vleugel en de rook die uit de motor kwam.

“Dat toestel vliegt nooit meer.”

Esteban klom langzaam naar buiten. Zijn benen trilden en zijn schouder brandde van de pijn.

“Dan heeft ze vannacht genoeg gevlogen.”

Tomás legde kort een hand tegen zijn nek. Geen omhelzing, geen grote woorden. Alleen de aanraking van een man die had gevreesd dat zijn vriend niet zou terugkeren.

Commandant Valdés kwam naderbij.

“San Marcos?” vroeg hij.

Esteban haalde het rapport uit zijn borstzak en gaf het hem.

“De post houdt stand. Ze hebben versterking nodig. Snel.”

Valdés las de paar regels en draaide zich onmiddellijk naar een officier.

“Maak het tweede bataljon gereed. Alle beschikbare voertuigen naar San Marcos.”

Bevelen gingen over de landingsbaan. Motoren werden gestart. Soldaten renden naar vrachtwagens.

Pas toen alles in beweging was, keek Valdés opnieuw naar Esteban.

“Je hebt het gehaald.”

“Zij ook,” zei Esteban en knikte naar het gehavende vliegtuig.

Later die ochtend verzamelde Valdés de manschappen op de binnenplaats. Esteban droeg een schoon geleend uniform. Zijn gezicht zat onder de pleisters en zijn schouder was verbonden. Tomás stond zwijgend aan de rand van de groep.

Valdés spelde hem een medaille op. Hij verklaarde dat Estebans moeder San Marcos had gered en de weg naar de vallei had beschermd.

Er klonk gejuich, maar Esteban keek naar de rook aan de horizon.

De medaille voelde zwaar door de namen van de mannen die de nacht niet hadden overleefd.

“Dit is geen overwinning,” zei Valdés zacht. “Maar het is iets.”

“Een volgende stap naar vrede,” antwoordde Esteban.

Na de ceremonie liep Esteban naar de rand van de basis en las de laatste regels van zijn moeders brief opnieuw.

Zorg dat je mens blijft, mijn zoon. De lucht is groot genoeg voor iedereen, maar alleen wanneer niemand haar probeert te bezitten.

Boven hem steeg een toestel op met medicijnen en versterking voor San Marcos.

Als jongen had hij gedacht dat de lucht vrij was omdat er geen muren stonden. Nu begreep hij dat vrijheid bestond uit keuzes: een monteur die een onmogelijke machine nog één vlucht schonk, een sergeant die bij zijn mannen bleef, een jongen die ondanks zijn angst standhield en een commandant die wist wat een bevel kostte.

Soms was vrijheid één piloot die door vuur en duisternis vloog, niet omdat hij niet bang was, maar omdat anderen op hem wachtten.

De zon kwam verder boven de heuvels uit.

De oorlog ging door, maar voorbij de rook en de brandende velden was een nieuwe dag begonnen.